

Az 1938. évi budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus és kora

Történelmi tanulmányi verseny az Egri Főegyházmegye középiskolásai számára

FELADATLAP – 1. forduló

Magyarország külpolitikai helyzete 1938-ban

1. Válaszoljanak a Magyarország és a Szentszék kapcsolatáról szóló kérdésekre a forrásrészletek és a képek segítségével! (20 pont)

„Adja Isten, hogy a közös vágyak teljesebben megadassék Magyarországnak, hogy mindig derültebb légkörben, megállás nélkül haladjon előre a boldoguláshoz vezető úton: az eddigi szerencsés eredmények ennek legjobb zálogát alkotják. Kívánjuk, hogy Magyarország ebben a jubileumi évben, mely ezeréves múltjának legkimagaslóbb alakját, a nagy Szent István királyt idézi mindenki szeme elé, örvendező lélekkel ülhessen meg a küszöbönálló vallási és polgári ünnepségeket, amelyek e nemes ország történelmét újabb dicsőséges lappal fogják gazdagítani.”

(Részlet Angelo Rotta budapesti nuncius újévi köszöntőjéből, Magyar Távirati Iroda, 1938. január 8.)

Angelo Rotta és emléktáblája a budapesti Várnegyedben

„A Collegium Germanicum-Hungaricum növendékei tegnap délután bensőséges ünnepséget rendeztek a Szent István-év alkalmából. Az ünnepségen, amely az ősi Kollégium nagytermében folyt le, megjelent Marchetti Selviaggiani bíboros vikárius, Sybilia bíboros, Alborio Mella di Sant' Elia pápai szertartásmester, Fogar trieszti érsek, Pizzani érsek, Hudal

püspök, valamint a Rómában élő magyar papság vezetői. Részt vett az ünnepségen Barcza György szentszéki magyar követ, a quirináli magyar követ képviselőjében pedig Végh Miklós követségi tanácsos. Ott volt továbbá György bajor királyi herceg is. A kollégiumi növendékek száz tagból álló ének- és zenekara zsoltárokat adott elő, majd pedig elénekelt a budapesti eucharisztikus kongresszus himnuszát, Azután Orbán László kollégiumi növendék magyar, német és latin nyelvű ünnepi megnyitót mondott, majd Lancz Kálmán kollégiumi növendék Szent István életéről és működéséről tartott előadást olasz nyelven. A növendékek kara elénekelt a Légy áldott Szent István című régi magyar egyházi éneket, majd az ünnepély a magyar Himnusz eléneklésével ért véget.” (Magyar Távirati Iroda, 1938. február 11.)

Barcza György 1927-38 között vatikáni magyar követ

1. Milyen volt Magyarország és a Vatikán viszonya 1938-ban a szöveges források alapján? 2
2. Mi a nuncius? 2
3. Hány évig élt Budapesten Angelo Rotta és miért állítottak neki emléktáblát? 3
4. Mi a Collegium Germanico-Hungaricum és mi a szerepe a magyar katolikus egyházban? 4
5. Mi volt a különbség a szentszéki magyar követ és a quirináli magyar követ között? 2
6. Milyen a képen a magyar követ öltözete és ez mit jelképezhetett? 2
7. Hogy hívták 1938-ban a pápát (eredeti nevén és felvett nevén)? 2

2. Válaszoljanak az Anschluss-szal kapcsolatos kérdésekre a képek, forrásrészletek és iskolai ismereteik segítségével! (20 pont)

Adolf Hitler beszél Bécsben a Heldenplatzon, 1938. március 15-én

„Mert hiszen, aki tiszta fejjel és látó szemmel ítéli meg az eseményeket, annak tudnia kell, hogy Ausztriának Németországgal történt egyesülése ránk nézve nem jelent mást, csak azt, hogy egy régi barátunk, akit a békeszerződések lehetetlen helyzetbe sodortak, egyesült egy másik régi jó barátunkkal és hűséges fegyvertársunkkal, azzal a Németországgal, amely mindig életre-halálra megbízható és szótartó szövetségese volt barátainak a történelem tanúsága szerint.

Ennyi az egész, egyéb a mi szempontunkból nem történt. Egy ilyen látszólag váratlanul, hirtelen bekövetkezett, nagy nemzetközi esemény természetesen bizonyos megrázkódtatásokkal

jár. Hogy egyesek boldog elragadtatásba ejtett, másokban viszont régi, szép emlékek múlásán érzett, méla bánatot idézett fel, azon nem lehet csodálkozni. Egyébként azonban minket ez az egyesülés nem érint, már csak azért sem, mert csak látszólag következett be váratlanul. Az egyesülés évszázados óhaja volt a németységnek és előbb-utóbb már csak azért is meg kellett, hogy történjék, mert az osztrák nép sohasem volt hozzá szokva ilyen szűk határokhoz és nem volt szokva ahhoz sem, hogy ne legyen szava a nemzetközi kérdésekben.”(Részlet Horthy Miklós kormányzó rádióbeszédéből, 1938. április 3.)

1. Mikor történt meg az Anschluss és mit jelentett? 2
2. Mi volt Németország célja ezzel a lépéssel? 2
3. Mikor és hol írták alá korábban ezek a „barátok” a „lehetetlen helyzetbe sodró” békeszerződéseket? 6
4. Kik és miért örülhettek Magyarországon a német szomszédságnak? 3
5. Kik és miért félhettek Magyarországon a német szomszédságtól? 3
6. Milyen korábbi történelmi folyamatra utalt Horthy ezzel: „Az egyesülés évszázados óhaja volt a németységnek...”? 1
7. Mennyire volt reális a kormányzó helyzetelemzése és milyen következményei lettek ennek? 3

3. Válaszoljanak az adatok, forrásrészlet és a fénykép segítségével a magyar-német kapcsolatokra vonatkozó kérdésekre! (20 pont)

Néhány ország részesedése Magyarország összes behozatalából (%)

	Németország	Olaszország	Ausztria	kisantant országai	egyéb országok
1920	8,5	9,7	50,6	20	11,2
1930	21,3	5	11,5	35	27,2
1938	30,2	6,3	11,4	20,9	31,2
1944	70,3	0,2	-	13,7	15,8

„Darányi úr azt mondta nekem, hogy ő a Führernek szóló levelét előzetesen Imrédy miniszterelnök úrnak bemutatta. Ebben említi, hogy a magyar nép és a kormány egységes abban az óhajban, hogy a Német Birodalom és Magyarország közötti barátságos kapcsolatokat a tengelypolitikán belül még bensőségesebbé tegyék. Kilátásba helyezte Magyarország kilépését a Népszövetségből, csatlakozását az Antikomintern Paktumhoz valamint okmányszerű leszövezését annak a szoros kapcsolatnak, amely a magyar külpolitika és a Berlin-Róma tengely között fennáll...” (Erdmansdorff budapesti német követ levele Weizsäcker külügyminisztériumi államtitkárnak, 1938. november 7.)

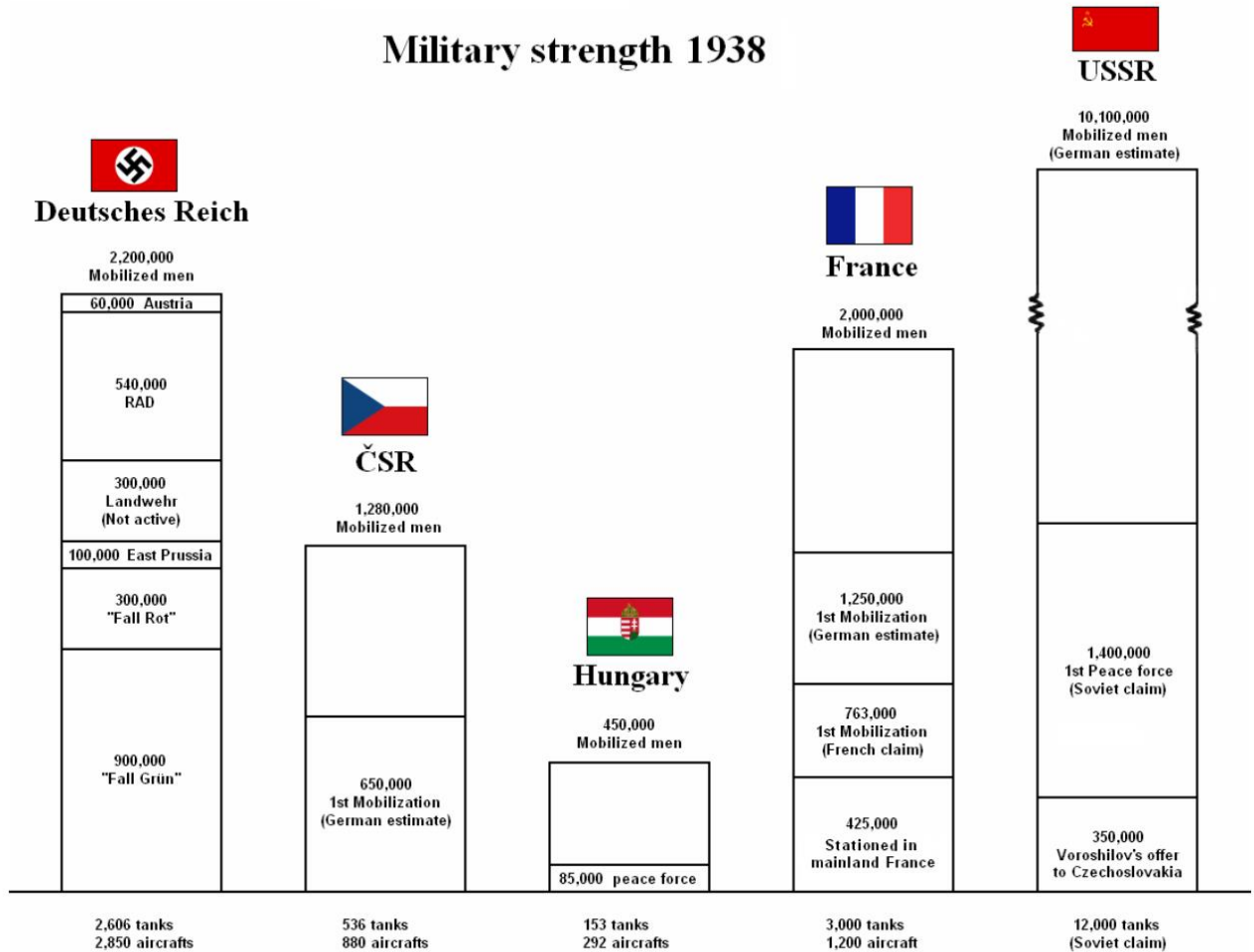
Horthy Miklós és Imrédy Béla Németországba érkezik 1938. augusztus 20-án.

1. Mi volt a Népszövetség, a „tengely” és az Antikomintern Paktum? 6
2. Mi volt az oka és milyen következményei lettek az említett terveknek? 4
3. Miről volt szó Hitler és Horthy tárgyalásain és ennek milyen következménye lett? 4
4. Elemezzék részletesen a táblázatot! Hogyan változott az egyes országok importja és melyek voltak ennek az okai? 6

4. Válaszoljanak a bledi konferenciával (1938. augusztus 20-29.) kapcsolatos kérdésekre a képek segítségével! (20 pont)

Military strength 1938

Angol kifejezések: mobilized men = *mozgósított ember*, RAD = Reichsarbeitsdienst (*Birodalmi Munkaszolgálat, katonai munkások*), Landwehr (Not active) = *Területvédelem, tartalékos haderő (nem aktív)*, East Prussia = *Kelet-Poroszország*, Fall Rot = *Vörös Terv, franciaországi hadjárat terve*, Fall Grün = *Zöld Terv, a csehszlovákiai hadjárat terve*, 1st Mobilization = *első mozgósítás*, German estimate = *német becslés*, peace force = *békebeli haderő*, French claim = *francia kijelentés*, Stationed in mainland France = *Franciaország földjén elhelyezve*, Soviet claim = *szovjet kijelentés*, Voroshilov's offer to Czechoslovakia = *Vorosilov ajánlata Csehszlovákiának*.

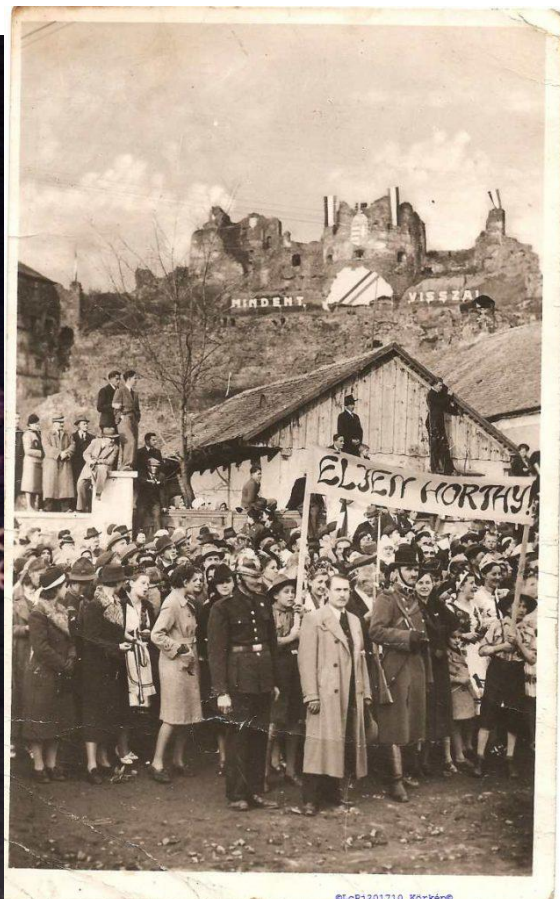
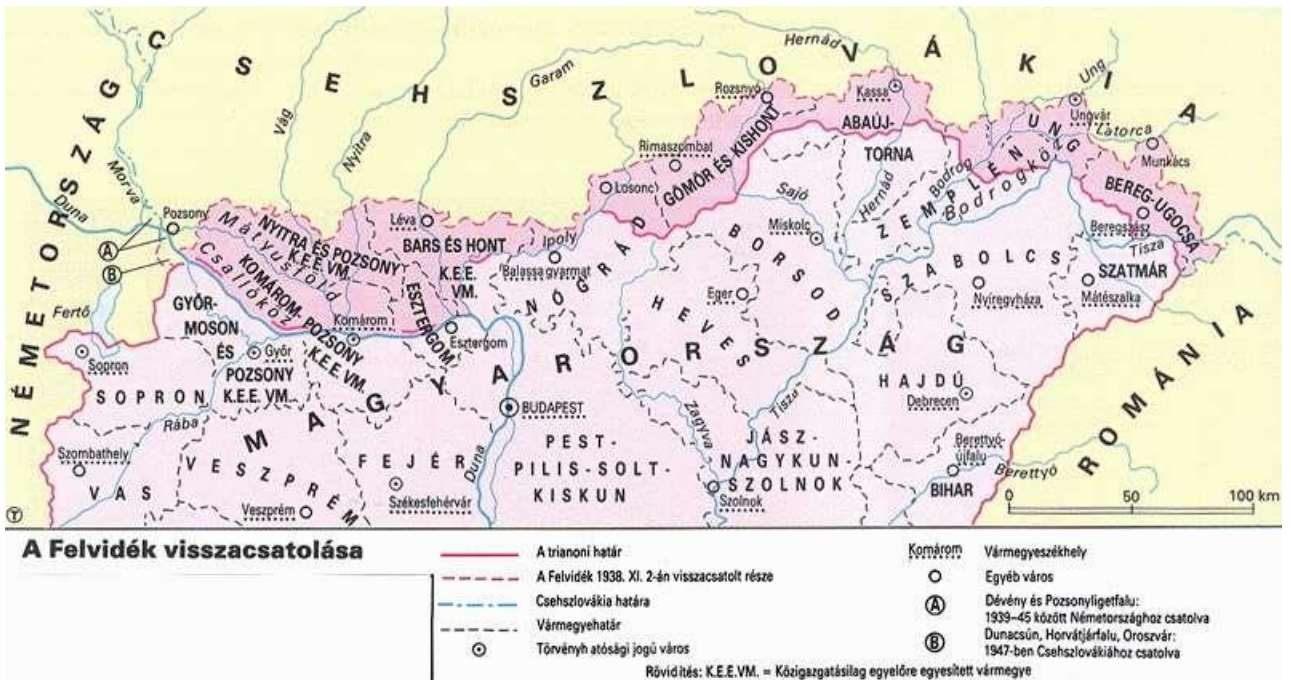
HORTHY AND THE SIRENS

Horthy és a szirének (*Punch*, angol satirikus folyóirat, 1938. augusztus 31.

1. Kik voltak a szirének a görög mitológiában? (2)
2. Kinek melyik művében szerepelnek? (2)
3. Hogyan lehetett összekapcsolni a mitológiai történetet Magyarország külpolitikájával? (4)
4. Mi volt a kisantant és mely államok voltak a tagjai? (5)
5. Mi volt a bledi egyezmény jelentősége a jövőre nézve? 2
6. Jellemezzék **röviden** Magyarország 1938-ban meglévő katonai erejét a térképek és az angol nyelvű táblázat adatainak felhasználásával! (5)

5. Válaszoljanak az első bécsi döntéssel kapcsolatos kérdésekre! (20 pont)

Plakát a felvidéki bevonulás alkalmából és a füleki magyarok a honvédeket várják.

„Úgy látszik, érdemes volt élni. Most még egyszer hazamegyünk és megnézünk mindent. Mit is akarok otthon? ... Ismerőseim, barátaim, rokonaim közül sokan meghaltak, elvándoroltak. Nem akarok mást, csak tudni, hogy ez a föld, ezek a nemes városok, ezek a családtagok, mind a millió, megint velünk vannak, hozzánk tartoznak. Most nagyon nekifekszünk majd s csinálunk valamit, egy új, emberibb és igazságosabb Magyarországot. Ez az ára mindennek, ezzel tartozunk nekik, a hazatérőknek s magunknak is; ez egy nemzet becsületbeli tartozása.”
(Márai Sándor: *Ajándék a végzettől*, Helikon, Budapest, 2004.79.)

1. Soroljanak fel a térkép segítségével 5 visszafoglalt várost magyar és szlovák névvel! 5
  2. Milyen elemeit láthatjuk a politikai propagandának a füleki váron? 4
  3. Mit jelent, hogy a békés revizionizmus eredménye volt az első bécsi döntés? 2
  4. Mekkora területet és mennyi lakost kapott vissza Magyarország? 2
  5. Melyik négy külügyminiszter írta alá az egyezményt? 4
  6. Miért akart hazalátogatni Márai Sándor és milyen reményei voltak? 3
-